

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00

F: 01 300 13 56

E: gp.uvhvvr@gov.si

www.uvhvvr.gov.si

**POROČILO O PROGRAMU PREISKAVE: ZLATOPEGASTI KRASNIK (*Agrilus auroguttatus*)
ZA LETO: 2019**

1. UVOD

Splošne informacije:

Zlatopegasti krasnik *Agrilus auroguttus* Schaeffer, 1905 je hrošč iz družine krasnikov (Coleoptera: Buprestidae) in je uvrščen na EPPO opozorilni seznam. V Ameriki je vrsta velik škodljivec, saj povzroča obsežno sušenje hrastov. Razvoj osebkov je vezan na različne vrste hrastov (*Quercus* spp.), zlasti vrste iz skupine "rdečih" hrastov. *A. auroguttus* je razširjen v jugozahodnem delu ZDA. Vrsta izven tega območja še ni bila najdena, vendar glede na njen potencial širjenja na nova območja v Ameriki in prisotnost ustreznih gostiteljskih rastlin v Evropi, obstaja realna možnost širitve vrste tudi v Evropo in v Slovenijo. V primeru, da bi se zlatopegasti krasnik razširil v Evropo, bi lahko imel močan negativen vpliv na hraste in s tem na gozdni ekosistem nasploh.

Status v Sloveniji: »Odsoten: potrjeno s preiskavo«

Cilj programa: Cilj izvajanja programa preiskave je bil ugotavljanje navzočnosti vrste *Agrilus auroguttatus* na ozemlju Republike Slovenije.

Območje izvajanja preiskave (cela Slovenija, samo ena regija Slovenije, itd.): cela Slovenija

2. METODE DE LA

Območja, kjer smo izvajali program preiskav za *Agrilus auroguttatus*, so bila izbrana na osnovi tveganja za vnos oz. pojav te vrste v Sloveniji (Tabela 1). hrastovi sestoji v bližini podjetij, ki uvažajo les in lesne proizvode gostiteljskih rastlin iz Severne Amerike, in gozdne in okrasne drevesnice predstavljajo največje tveganje za vnos oz. pojav zlatopegastega krasnika. Parki in druge javne zelene površine ter drugi hrastovi sestoji predstavljajo srednje oz. majhno tveganje za najdbe zlatopegastega krasnika.

V povprečju je posamezni pregled trajal dve uri. Pregledi so potekali tako, da je bilo zajeto celotno ozemlje Slovenije, s poudarkom na območjih z največjim tveganjem za vnos in pojav vrste v Sloveniji. Na posamezni lokaciji smo pregledali gostiteljske rastline – hraste.

Pozorni smo bili predvsem na rumenenje ali osipanje listov na posamičnih vejah v krošnji gostiteljskih dreves, na odmiranje posameznih vej oziroma na splošno odmiranje celotnih dreves. Na takšnih drevesih smo iskali specifična znamenja napada:

- razpoke skorje dolge 5–10 cm, ki nastanejo zaradi oblikovanja celitvenega tkiva okoli rovov ličink,
- žolne odstranjujejo skorjo in iščejo žuželke pod njo,
- temni vlažni madeži na lubju,
- izhodne odprtine odraslih hroščev v obliki črke D in približno 3 mm v premeru,
- presvetljena krošnja zaradi manjših listov, listi včasih porumeneli (v vsej krošnji ali omejeno na posamične veje).

V kolikor smo na drevesu našli izhodne odprtine in serpentinaste rove ličink pod lubjem, smo odstranili del skorje s simptomi. Če smo našli ličinke, bube oziroma hrošče, smo jih shranili v 96 % alkohol. Če je glede na simptome obstajal sum na prisotnost vrste *A. auroguttatus*, smo kot vzorec odvzeli del drevesa s simptomi. Skorjo oz. del debla ali veje smo shranili v plastično vrečo. Vzorce smo dostavili v Laboratorij za varstvo gozdov (LVG) GIS, kjer je bila izvedena analiza po veljavnih laboratorijskih postopkih. Ob vsakem vzorčenju je bil izdelan Zapisnik o zdravstvenem pregledu rastlin in Zapisnik o odvzemu vzorca, podatki pa so bili sproti vnešeni v elektronska sistema »Zdravko«.

Za vzorčenje zlatopegastega krasnika smo uporabljali 10 prizmatičnih pasti vijolične barve s specifičnim atraktantom.

Vzorci so bili v LVG dostavljeni v roku 24 ur po nabiranju in v tem času niso bili izpostavljeni visoki temperaturi. V primeru, da vzorcev v tem času nismo mogli dostaviti v diagnostični laboratorij, smo jih za dan ali dva shranili v hladilniku pri temperaturi 4–10 °C. Če smo kot vzorec odvzeli dele debla ali vej, smo jih vzdrževali v insektariju do morebitnega izhoda odraslih hroščev, ki smo jih nato morfološko analizirali.

Tabela 1: Območja tveganja za vnos in pojav vrste *Agrilus auroguttatus* v Sloveniji

Največje tveganje:	<ul style="list-style-type: none"> - hrastovi sestoji v bližini skladišč uvoženega lesa gostiteljev s poreklom iz Severne Amerike, - hrastovi sestoji v bližini gozdnih in okrasnih drevesnic
Srednje tveganje:	<ul style="list-style-type: none"> - v parkih in na drugih javnih zelenih površinah
Majhno tveganje:	<ul style="list-style-type: none"> - drugi hrastovi sestoji

3. REZULTATI

Rezultati so prikazani v prilogi 1, ki je del tega poročila.

4. RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI

V programu preiskav za vrsto *A. auroguttatus* za leto 2019 so bili vsi vzorci s sumom na prisotnost zlatopegastega krasnika negativni. Takšen rezultat ni presenetljiv, saj vrsta do sedaj še ni bila najdena na območju EU. Kljub temu pa je previdnost potrebna, saj nevarnost vnosa tega škodljivca vendarle obstaja. Veliko tveganje za vnos zlatopegastega krasnika na naše ozemlje predstavlja globalna trgovina, in sicer uvoz gostiteljskih rastlin in lesenih proizvodov iz lesa teh rastlin iz območij, kjer je vrsta prisotna.

Delo v sklopu programa preiskav za *Agrilus auroguttatus* je potekalo po predvidenem planu. ZGS je v sklopu izvajanja programa preiskav za *Agrilus auroguttatus* za leto 2019 opravil vse načrtovane aktivnosti. GIS je naredil 10 pregledov od 10 planiranih, postavil vse pasti in odvzel vse načrtovane vzorce. Pri pregledani površini nismo dosegli plana, in sicer za 5,265 ha.

Zaznavanje škodljivih organizmov v začetni fazi naselitve je zahtevno in zanesljivost zgodnje detekcije, ko je število osebkov še zelo malo in so prisotni samo na omejenem območju, je sorazmerna z vloženim trudom, v našem primeru s številom zdravstvenih pregledov in pregledano površino. V programu preiskave za *A. auroguttatus* je bila pregledana površina (44,74 ha) zelo majhna (0,004 %) v primerjavi s celotno gozdno površino v Sloveniji (1.177.244 ha) (vir: Poročilo Zavoda za gozdove Slovenije o gozdovih za leto 2018, str. 5), zato zanesljivost rezultata ne more biti visoka. Glede na to smo mnenja, da je treba v prihodnjih letih razmišljati v smeri povečanja obsega programa preiskav za *A. auroguttatus* z znatnim povečanjem števila zdravstvenih pregledov in posledično večjim deležem pregledanih gozdnih sestojev iglavcev na območju Slovenije.

Koordinator preiskave:
dr. Maarten de Groot

Podpis: _____

SKUPNA TABELA ZA PRIPRAVO POROČIL

Inštitucija:	Število zapisnikov:	Število mikrolokacij:	Število podrobnejših podatkov:	Skupna pregledana površina (m ²):	Skupna pregledana površina (ha):	Število odvzetih vzorcev:	Število opravljenih analiz:	PROGRAM 2019	PROGRAM 2019	PROGRAM 2019	PROGRAM 2019	
								PREGLEDI	VZORCI	PASTI	Površina (ha)	
GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE	20	20	30	175350	17,535	10	10	24	10	10	10	50
ZGS	14	14	18	272000	27,2	0	0	14				17,535
												27,2

REALIZACIJA	24	10	10	44,735
	100%	100%	100%	89,47%
RAZLIKA	0			-5,265

